

7.5. Áfallaáætlun

Áfallaáætlun skólans er ætlað að skýra aðgerðir skólans vegna meiriháttar áfalla sem tengjast nemendum s.s. slysum eða andlátum. Ef um er að ræða ýmis önnur áföll s.s. skilnað foreldra, alvarleg veikindi aðstandenda eða nemanda, slys í umhverfinu, andlát vina, ættingja og fleiri getur einnig verið ástæða til að kalla saman áfallateymi skólans.

Verði umsjónarkennari var við breytingu á hegðun, námsárangri eða líðan nemanda ber honum að ræða við nemandann einslega eða í samvinnu við skólastjórnendur.

Skólastjórnendur og umsjónarkennari virkja það starfsfólk skólans sem þurfa þykir til að aðstoða nemandann.

Í áfallateymi sitja skólastjórnendur, umsjónarkennari viðkomandi nemanda, sóknarprestar og/eða skólahjúkrunarfræðingur.

Viðbrögð við slysum/atburðum

Minniháttar slys/atburðir

1. Sá starfsmaður skóla sem kemur fyrstur á vettvang tekur að sér stjórn. Stjórn felst í því að sjá til þess að:
  - a) Þeim slasaða sé sinnt.
  - b) Kallað sé á hjálp.
  - c) Nærstaddir séu róaðir.
2. Heilsugæslustöð látin vita ef þarf og fyllt út slysaskráningarblað hjá ritara.
3. Skólastjórnendur eru látnir vita, þeir virkja áfallateymi ef með þarf.
4. Skólastjórnendur/umsjónarkennari láta forráðamenn viðkomandi nemenda vita.
5. Fundur með kennurum og starfsfólki skóla þar sem farið er yfir staðreyndir málsins.
6. Umsjónarkennarar ræða við og vinna með nemendum um staðreyndir málsins, áfallateymi virkjað ef með þarf.

Alvarleg slys/atburður

1. Slys/atburður tilkynnt (112).
2. Skólastjórnendur safna staðreyndum um slysið. (Ef slys verður í skólaferð sjá umsjónarmenn ferðarinnar um þann þátt og upplýsa skólastjórnendur jafnóðum um gang mála.)
3. Skólastjórnendur virkja áfallateymi.
4. Skólastjórnendur eða aðrir aðilar úr áfallateymi tilkynna forráðamönnum viðkomandi nemenda um atburðinn.
5. Fundur með kennurum og starfsfólki skóla þar sem farið er yfir staðreyndir málsins.
6. Skólastjóri / umsjónarkennari hefur samband við foreldra / forráðamenn annara nemenda í bekknum.
7. Áfallateymi ásamt umsjónarkennara ræðir við og vinnur með nemendum í einstaka bekkjum sem tengjast málinu.

Viðbrögð við andláti

Æskilegt er að aðstandendur tilkynni öll áföll sem fyrst til skólastjóra / umsjónarkennara.

Vegna andláts nemanda:

1. Skólastjóri leitar staðfestingar á andláti hjá forráðamönnum og virkjar áfallateymi.
2. Andlát tilkynnt umsjónarkennara viðkomandi nemanda ásamt öðru starfsfólki skóla.

3. Skólastjóri og umsjónarkennari fara heim til nemanda.
4. Aðili úr áfallateymi ásamt sóknarpresti ræðir við bekk viðkomandi nemanda ásamt umsjónarkennara.
5. Skólastjóri / umsjónarkennari hefur samband við foreldra / forráðamenn annarra nemenda í bekknum.
6. Áfallateymi vinnur með bekk eins lengi og þörf er á.

Vegna andláts starfsmanns:

1. Skólastjóri leitar staðfestingar á andláti hjá aðstandanda og virkjar áfallateymi.
2. Skólastjóri upplýsir allt starfsfólk skólans um andlátið.
3. Umsjónarkennarar bekkja tilkynna nemendum andlátið. Ef umsjónarkennari fellur frá tilkynnir skólastjóri umsjónarbekk andlátið.
4. Aðili/aðilar úr áfallateymi ræða við umsjónarbekk.
5. Skólastjóri fer heim til nánustu aðstandanda starfsmanns.
6. Skólastjóri / umsjónarkennari hefur samband við foreldra / forráðamenn.
7. Áfallateymi vinnur með bekk eins lengi og þörf er á.

Vegna andláts aðstandenda nemenda:

1. Skólastjóri leitar staðfestingar á andláti hjá aðstandenda og virkjar áfallateymi ef þurfa þykir.
2. Umsjónarkennara tilkynnt um andlát viðkomandi.
3. Skólastjóri / umsjónarkennari fara heim til nemanda.
4. Endurkoma nemanda í skólann m.t.t. bekkjarins. Undirbúið í samráði við aðila úr áfallateymi og jafnvel að einhver þeirra aðila ræði við viðkomandi bekk og nemanda.
5. Aðili úr áfallateymi vinnur með viðkomandi nemanda eins lengi og þurfa þykir.

Nokkur atriði til umhugsunar:

Gera verður greinarmun á áföllum einstaklings í hóp og áföllum sem verða hjá hópnum. Ástvinamissir nemanda er ólíkur því þegar nemendur missa skólafélaga.

Skilgreining á sorg getur verið víðtæk: Upplifun þess að missa eitthvað sem er okkur kært og er nánast hluti af okkur sjálfum.

- Sorg birtist á mismunandi vegu og ræðst af aðstæðum. En sameiginlegt er að eftir stendur tómarúm.
- Sorg getur stafað af vinamissi, en einnig af því að missa félagsnetið.
- Flutningur á milli skóla, börn sem oft ganga í gegnum það velja oft að lokum þann kost að einangra sig.
- Sorg er eðlileg viðbrögð (við óeðlilegum aðstæðum).
- Sorg getur tekið á sig sjúklegar myndir, en er ekki sjúkdómur.
- Börn verða hrædd um eigið líf og foreldra.
- Oft finna þau bestu leiðina sjálf, eða félagar þeirra.
- Sýna sterkar tilfinningar, svefntruflanir, reiði, hræðslu, kröfu um athygli og snertingu, sektarkennd, námsvanda, líkamlegan sársauka.

Dauðinn er yfirþyrmandi, en mikilvægt er að benda á að framtíðin er líf.

Viðbrögð:

Aldur	einkenni	úrlausn
0-2 ára:	Aðskilnaður sjúga þumal, róa sér	hlýja, öryggi halda í bangsa

3-5	Dauðinn talinn tímabundinn Depurð, sektarkennd Töfrahugsun	Fara með bænir
6-7	Litlir heimspekingar Dauðageigur Martraðir	Trú á líf eftir dauðann
8-12	Upplifa forgengileika Getur orðið þráhyggja Vilja upplýsingar Kaldhæðni	Útskýra greftrunarsiði ítarlega og náíð
Ungl.	Dauðinn getur orkað ógnvekjandi Getur orkað eftirsóknarverður Veita öryggi, traust, festu	Undirstrika vonina Kalla hópinn saman

Þetta síðasta gildir í öllu starfi, ekki breyta daglegri rútinu að óþörfu, skólastarf þarf að komast sem fyrst í fastar skorður.

Þumalputtareglur:

- Opin og heiðarleg samskipti við börnin:
  - gefa skýr svör í samræmi við aldur og þroska
  - leiðrétta misskilning
  - forðast flóknar útskýringar
  - forðast að skýra dauðann sem **ferðalag eða svefn**
- Gefið tíma til umhugsunar
  - leyfa spurningar og samtöl
  - gera ráð fyrir að samtölin geti verið stutt
  - skoða myndir af hinum látna
  - heimsækja leiðið
- Gera missi raunverulegan
  - sýna eigin tilfinningar
  - láta börnin taka þátt í athöfnum
  - láta liggja frammi eitthvað sem minnir á
- Höfða til tilfinningalegra þátta
  - halda góðum tengslum við heimili
  - forðast óþarfa aðskilnað
  - tala við börnin um hræðslu við eigin dauða
  - ræða um sektarkennd og yfirvinna hana